

12

Uzaydayız

1. Evrende Yolculuk

1 Yerleştirelim, tamamlayalım

yöresel • ılık • gelişmiş • görmek • filmdeki • toprak • sinirli • kadın • taşın • almak • rüzgarlı • dini • özverili ahashap • acılı • kadın • milli • vermek • disiplinli • çalışkan • tehdit etmek • topluca • özgü • konuşkan • gelecek • geniş • ilginç • becerikli • yoğurtlu • oturmak • tartışmak

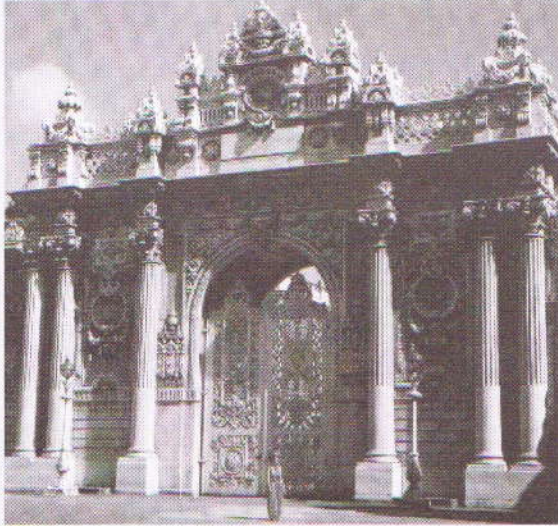
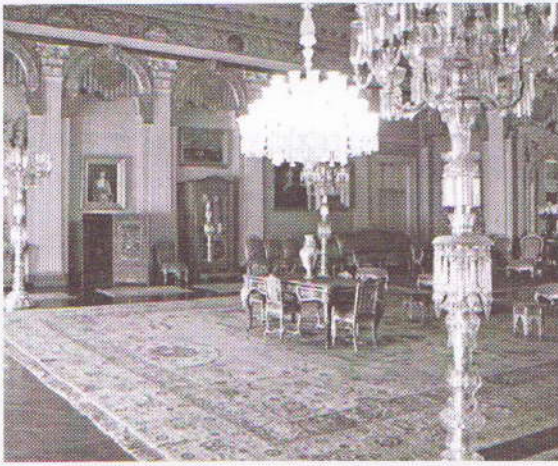
1. Katıldığımız gezide yöresel yemekleri de tatma şansı bulduk.
2. Türkiye'de _____ bayramlar büyük bir coşkuyla kutlanır.
3. Bence _____ en güzel sahne, sevgililerin kavuştuğu sahneydi.
4. Az önce genç, güzel, hafif _____ bir hanım sizi sordu.
5. Ses tonunuzu çok yükseltmeyin bu sizi _____ gösterir.
6. Sanatçı eserlerinde kendine _____ ama _____ özellikleri de olan motifler kullanmış.
7. Türk yazınında _____ yazarların ürün vermeye başladığı _____ edibiyat dönemidir.
8. Köyde, _____ kapılı, _____ balkonlu, _____ evlerde kaldık.
9. Müşteri garsona _____, _____ bir adana kebab yemek istediğini söyledi.
10. Eylül ayında, _____ ve _____ bir sonbahar akşamında tanıştım onunla.
11. Ahmet biraz _____ ama son derece _____ ve _____ bir çocuktur.
12. Ayşe hanım çok _____ ve _____ bir ev hanımıdır.
13. Dün sana _____ kitabı okudun mu?
14. Burası bugüne değin _____ en _____ yer.
15. Gelecek ay _____ ev bu sokakta.
16. Uçakta yanımda _____ bayan çok _____. Yolculuk boyunca hiç sıkılmadım.
17. Dün marketten _____ yumurtların hepsi bozuk çıktı.
18. Kuraklık _____ kuşakları _____ en önemli sorun.

2 Doğruları işaretleyelim

1. yerel yayın yersel yayın
2. fiziksel özellik fiziki özellik
3. kentese dönüşüm kentel dönüşüm
4. karasal iklim karal iklim
5. dini sohbet dinsel sohbet
6. ailevi sorun ailesel sorun
7. ulusal savunma ulusal savunma
8. şiirsel anlatım şiiri anlatım
9. doğal ürün doğasal ürün
10. tıbbi müdahale tıpsal müdahale
11. insani duygu insansal duygu
12. dilbilgisel konu dilbilgisel konu
13. idari sorun idaresel sorun
14. kurumsal yapı kurumsal yapı
15. sanatsal üretim sanatal üretim
16. mali kriz malsal kriz
17. müzikal komedi müziksel komedi
18. hissi durum hissel durum
19. ani tepki ansal tepki
20. şahsi bilgi şahissal bilgi
21. iktisadi yapı iktisatsal yapı
22. siyasal görüş siyasi görüş
23. kültürel etkinlik kültürel etkinlik
24. kalıtsal hastalık kalıtıl hastalık
25. cevabi yazı cevapsal yazı
26. ilkel toplum ilksel toplum

3 Okuyalım, işaretleyelim

Dolmabahçe Sarayı

İstanbul'da Boğaziçi'ni süsleyen en muhteşem yapılardan biridir. Boğazın Marmara çıkışında, Dolmabahçe ile Beşiktaş arasında yer alır. Sarayın olduğu yerde eskiden küçük bir koy vardı. 17. yüzyılda bu koy doldurularak Miri Bahçe adıyla padişahların gezinti yeri oldu. Ardından da saraylar yapılmaya başlandı. Burada Dolmabahçe Sarayı'ndan önceki son yapı, III. Selim tarafından yaptırılan ahşap Beşiktaş Sarayı idi.

Dolmabahçe Sarayı, Sultan Abdülmecit tarafından Garabet Amira Balyan ile oğluna yaptırılmıştır. Sarayın yapımına 1853 yılında başlandı ve iki yıl içinde tamamlandı. Sultan Abdülmecit 1856'da büyük bir törenle bu yeni saraya taşındı. Yeni saray belirli bir mimarî biçimi yansıtmıyordu ama 19. yüzyılda dünyada yapılan sarayların en büyüklerinden biriydi. Birçok biçimin, bu arada geleneksel mimarî özelliklerin bir birleşimi gerçekleştirildi. Saray denizden doldurulan alanın üzerine yapıldığı için adına da Dolmabahçe Sarayı dendi.

Dolmabahçe Sarayı, Kabataş ile Beşiktaş arasında 64.120 m²'lik bir alan üzerine kurulmuştur.

600 metri uzunlukta bir mermer ritim üzerine kurulan sarayın ana yapısı, bir bodrum ve iki kattan oluşmaktadır. Toplam 46 salon ve 285 odası olan sarayda Mabeyn-i Hümayun (Selamlık, Bayramlaşma) salonu, harem ve veliaht daireleri bulunur. Bu bölümler geleneksel Türk evlerinin mimarîsine göre düzenlenmiştir.

Duvar resimleri ve içindeki eşyalar çok değerlidir. Bayramlaşma Salonu'nu Kraliçe Victoria'nın hediye ettiği 4.500 kg. ağırlığında 750 ampüllü bir kristal avize aydınlatır. Duvarlarda aralarında Ayvazovski, Zonaro, Şeker Ahmet Paşa'nın da bulunduğu bir çok ünlü ressamın 600'e yakın tablosu vardır. Yerler özel olarak dokunmuş 4.500 m²'lik değerli halılarla kaplıdır.

Dolmabahçe Sarayı'nın dokuz kapısı vardır. Ama aralarında ana kapı olan iki tanesi son derece muhteşem ve süslüdür. Bunlardan Dolmabahçe Camisi'ne bakan Hazine-i Hassa kapısının önüne 1895'te bir saat kulesi yapılmıştır. Öbürü kara tarafında, Dolmabahçe Caddesi üzerinde bulunan Saltanat Kapısı'dır.

Doğru Yanlış

1. Dolmabahçe Sarayı'nın ilk ev sahibi Sultan

Abdülmecit'tir.

2. Sarayın yapımı iki yıl içinde tamamlandı.

3. Sarayda 500'den fazla tablo vardır.

4 Konuşalım

- Dolmabahçe Sarayı'nın yerini tarif edin.
- Dolmabahçe Sarayı'nın alanı ne kadar?
- Dolmabahçe Sarayı'nda hangi tarz mimarî kullanılmıştır?
- Saraya niçin "Dolmabahçe Sarayı" adı verilmiştir?

5 Doğruları işaretleyelim

1. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ öğrenciler benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 birkaç bazıları kimi tüm
2. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında öğrencilerden _____ benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 birkaç bazıları kimi tüm
3. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında öğrencilerden _____ benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 birkaçı bazıları kimi hepsi
4. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında öğrencilerin _____ benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 birkaçı bazıları kimi hepsi
5. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ öğrenciler benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 bazı tüm kimi hep
6. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ öğrenci benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 bazı çoğu kimi hep
7. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 bazılarınız çoğunuz kimi hepiniz
8. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ benim beklediğimden daha iyi puanlar aldı.
 bazılarımız çoğumuz kimimiz hepimiz
9. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ benim beklediğim puanı alamadı.
 hiçbiriniz çoğunuz kiminiz hepiniz
10. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ öğrenciler benim beklediğim puanı alamadı.
 bazı bazılarınız kimi kimileriniz
11. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında _____ benim beklediğim puanı alamadı.
 hiçkimse herkes tüm biraz
12. Geçen hafta yaptığım diploma sınavında öğrencilerin _____ benim beklediğim puanı alamadı.
 tümü hepsi hiçbiri çoğu
13. Geçen hafta yapılan diploma sınavında _____ benim beklediğim puanı alamadı.
 çoğumuz hepsi hepimiz birkaçımız
14. Geçen hafta yapılan diploma sınavında _____ benim beklediğim puanı alamadık.
 çoğumuz hiçbirimiz bazılarımız birkaçımız

6 İşaretleyelim, doğrusunu yazalım

Geçen yıl, Murat, Nilgün, Nilgün'ün erkek arkadaşı Erol, Cem, Cem'in kız arkadaşı Nuray ve ben birlikte tatil yapmaya karar verdik. Bir ay öncesinden büyük bir heyecanla hazırlıklara başladık. Deniz kenarında güzel bir otelde 15 gün kalacaktık. **Hepimiz** çok heyecanlıydık. Çünkü ilk kez birlikte tatil yapacaktık.

lar uzun süre Nilgün'ü ikna etmeye çalıştık. Ama o eve dönmekte kararlıydı. Kararından vazgeçeremedik. Sonunda erkek arkadaşı Erol'la birlikte otelden ayrıldı.

Cem çok üzgündü. Çünkü rezervasyonu Erol ve Cem yaptırmıştı. Oteli beğenmediğim halde Cem üzülmesin diye ben hiçbir şey söylemedim. Üçüncü gün Murat işiyle ilgili çok önem-

li bir gelişme olduğunu ve hemen İstanbul'a dönmesi gerektiğini söyledi. Ertesi gün de gitti. Gruptan kala kala Cem ve ben kaldık. Büyük bir hevesle geldiğimiz tatil tam anlamıyla kabusu dönmüştü. Sonunda Cem ve ben de otelden ayrılmaya karar verdik. Cem Hemen internetten başka bir otel buldu. O akşam kaldığımız otelden ayrıldık ve iki saat sonra yeni otelimize vardık. Çok güzel bir oteldi. Ama bizi sabah kahvaltısında başka bir sürpriz bekliyordu. Önceki otelimizden ayrılan tüm arkadaşlarla aynı masada kahvaltı edecektik.

Yola çıkacağımız tarihten birkaç gün önce Nuray, annesi rahatsızlandığı için bizimle gelmekten vazgeçti. Çok üzüldük ama yapacak bir şey yoktu.

Sonunda büyük gün geldi ve yola çıktık. Otel rezervasyonumuzu Erol ve Murat yaptırmıştı. Nilgün yol boyunca onlar otelle ilgili sorular sordu. Keyifli bir yolculuktan otel ulaştık. Nilgün ve Cem oteli görünce büyük bir şok yaşadı. Çünkü havuz olmadığı gibi, otelimiz denize yürüyerek 20 dakika uzaklıktaydı. Nilgün "Ben kesinlikle bu otelde kalmam" diyordu. Ben ve gruptaki diğer arkadaş-

Doğru Yanlış

1. Gruptan **bazılarımız** tatile gelemedi.

Gruptan biri tatile gelemedi

2. Yolculukta **hepimiz** birlikteydik.

3. İlk oteli **çoğumuz** beğendi.

4. **Bazılarımız** ikinci otelde yeniden buluştuk.

5. **Hiçkimse** eve dönmedi.

6. Üçüncü günün sonunda **çoğumuz** ilk otelde kalmıştık.

7. Otel rezervasyonunu **hepimiz** birlikte yaptık.

8. İlk oteli **hiçkimse** beğenmedi.

12.3 Yıldızların Söyledikleri

7 Okuyalım

Katil Kim?

Geniş bir araziye yayılmış büyük bir çiftlikte bir malikane... Bu malikanede yaşayan beş kişi ve bu malikanedeki insanlarla ilişkili bir aile dostu...

ADAM

65 yaşında. Çiftliğin ve büyük bir servetin sahibi. Malikanede genç karısıyla yaşıyor.

GENÇ KADIN

Adamla 1.5 yıldır evli. Çiftlikte sakin bir yaşam sürüyor. 25 yaşında.

KAHYA KADIN

50 yaşlarında. Malikanenin emektar kahyası. Genç kadına mesafeli, adama gönülden bağlı. Soğukkanlı.

HİZMETÇİ

25 yaşlarında. Evin tüm işlerini yapıyor. Genç kıza görünüşte yakın ve saygılı davranıyor.

BAHÇIVAN

27 yaşında. Malikanenin arkasındaki bahçıvan kulübesinde yaşıyor. Kahya kadınla sürekli bir sürtüşme içinde.

AİLE DOSTU

40 yaşında bir ziraat mühendisi. Malikaneye sık sık geliyor. Kahya'yı yıllardır tanıyor. Adamın kadim dostu.

OLAY

Genç kadın bir sabah malikanenin büyük salonunda, yemek masasının yanında ölü bulunur. Hizmetçinin çığı üzerine önce kahya kadın koşar gelir, sonra da bahçıvan ve adam... Kahya hemen aile doktoruna haber verir. Kızın öldüğü anlaşılır. Yapılan otopsi sonucunda kızın ölüm sebebi anlaşılmaz. Raporda, genç kadının vücudunda hiçbir iz, ölümüne sebep olacak hiçbir belirti bulunmadığı yazılır. Kadın gömülür. Adam, yapılacak bir şey olmadığını düşünür ve bu konuyu bir daha açmamak üzere kapatır. Artık evde genç kadının ölümüyle ilgili olarak tek bir söz edilmemektedir.

Aradan birkaç hafta geçer. Bahçıvan, kadının ölümüyle ilgili kuşkuları olduğunu, onun öldürülmüş olabileceğini söyler adama. Adamın ilgili yerlere şikayet etmesiyle birlikte konu yeniden gündeme gelir. Kadının mezarı açılır ve Adli Tıp'ta bir başka doktor tarafından ikinci kez otopsi yapılır. Otopsi raporu dehşet vericidir. Kadının tırnaklarının arasında, deriyle temas ettiği anda vücuda giren ve hemen kana karışan bir tür zehir bulunmuştur.

Cinayet Masası komiserleri bu olayı araştırmak üzere malikaneye gelirler. Evde yaşayan herkesin ifadeleri alınır.

İFADELER

ADAM: Eşimle 1,5 yıldır evliydik. Aramızdaki yaş farkı hiçbir zaman sorun olmadı. Eşim çok anlayışlı ve olgun bir insandı. Zamanımızın çoğunu burada geçirirdik. O bazen ata binerdi, yürüyüşler yapardı. Hayır, intihar etmiş olamaz, bu mümkün değil. Ölmeyi düşünemeyecek kadar hayata bağlıydı. Bilemiyorum. Ben inançları olan biriyim; ömrü bu kadarmış demekten başka bir şey gelmiyor elimden.

O sabah kahya uyandırdı beni. Telaşlıydı ve çok korkmuştu. Onun yerde baygın yattığını söyledi. Saat mi? Sanıyorum 8'e doğruydu. Uyuyakalmışım. Oysa bir dostum gelecekti malikaneye, birlikte şehre inecektik. Dostum ziraat mühendisidir; çiftlikteki ağaçlar için ilaç alacaktık.

Çok üzgünüm, daha fazla yormayın beni rica ederim.

KAHYA: Hizmetçinin çığına duydum üst kattan. Salona indiğimde hanımefendi yarda yatıyordu. Ne yapacağımı bilemedim. Hizmetçi onun öldüğünü söyledi. Hemen yukarı koşup beyefendiye haber verdim. Kendisinde kalp rahatsızlığı vardı; ona böyle bir haber vermek istemezdim ama mecburdum. Salona indiğimizde bahçıvan da içerideydi. Hizmetçi ağlıyordu.

Beyefendiyi koltuğuna oturttum. Aile doktorunu aradım. Doktoru beklerken beyefendinin arkadaşı geldi. Saat tam 8.30'du. Eminim, çünkü duvar saati çalıyordu o anda, bir an dönüp saate bakiverdim o anda.

HİZMETÇİ: O sabah 7'de kalktım. Kahvaltıyı hazırladım. Mutfaktaki işlerimi bitirince salona geldim. Sehpaların tozunu aldım, sonra pencereleri açmak için yemek masasının olduğu yere doğru gittim. Hanımefendi yatıyordu yerde. Bayıldı sandım; ellerinden tutup kaldırmak istedim. Elleri buz gibiydi. Ölmüştü! Sonrasını hatırlamıyorum.

BAHÇIVAN: Hizmetçinin çığlığını duyunca mutfak kapısından içeriye koştum. Hanımefendinin ölmüş olduğunu gördüm. Öyle cansız yatıyordu yerde. Çok iyi biriydi. Onu en son, olaydan bir gün önce bahçede gördüm. Her sabah ona taze begonyalar toplardım. Çiçekleri çok severdi. Ben bahçeyle ilgilenirken bitkilerle ilgili sorular sorardı.

Bence hanımefendi öldürülmüş olmalı. O sabah onun cansız bedenini kanepeye taşımaya çalışırken fark ettim; her yeri buz gibiydi, ama parmaklarının ucu sıcaktı!

AİLE DOSTU: Onu birkaç yıldır tanıyorum. Dostuma, onunla evlenmekle ne isabetli bir karar verdiğini söyler dururdum. Çok zarif, çok hoş bir kadındı. Ne yalan söyleyeyim, onunla evli olmayı isterdim. Son zamanlarda biraz durgundu. Çiftlik hayatından sıkıldığı için böyle davrandığını sanıyordum. Ne de olsa genç bir kadın! İntihar etmiş olması uzak bir ihtimal, ama yine de düşünüyor insan bu ihtimali.

Evet, o sabah 7.30'da burada olmam gerekiyordu, ama bir işim çıkınca geçtikim. Buraya yakın bir başka çiftlikte ağabeyim yaşıyor. Eşi rahatsızlanmış, oraya uğramam gerekti. Malkaneye geldiğimde böyle bir şeyle karşılaşınca şok geçirdim. Ta mutfaktan duyuluyordu hizmetçinin hıçkırıkları. Çok korkmuş anlaşılır. Neden mi mutfak kapısından girdim? Şey... Arazi çamurluydu, arabam kirlendi gelirken. Arka tarafa bıraktım ki, bahçıvan temizlesin. Biz dostumla evden çıkana kadar arabayı yıkayıverir diye düşündüm.

Alınan ifadeler katilin bulunması için yeterli ipucu vermiyordu. Bunun üzerine başkomiser araştırmayı derinleştirdi. Çıkan sonuca göre herkes katil olabilirdi. Çünkü, bu malikanede tüm ilişkiler karmaşıktı. Araştırma derinleştikçe yeni ipuçları çıkmıştı:

1. Evin genç bayanının özellikle son birkaç ay içinde bahçıvanla olan sohbetleri kahya tarafından evin beyine iletilmiş, evin beyi bahçıvanı işten atmak istemiş, ancak evin hanımının ısrarları ve aralarında hiçbir şey olmadığını belirtmesi üzerine bu isteğinden vazgeçmişti.

2. Yine aynı dönemlerde kahyanın sık sık malikaneden çıkması bahçıvanın dikkatini çekmiş, bunun üzerine kahkayı izleyen bahçıvan onun her çıkışta aile dostu olarak bilinen ziraat mühendisine gittiğini görmüştü. Hatta bunu evin hanımına da anlatmıştı.

3. Bahçıvanın işe alınmasını sağlayan hizmetçi kızdı. Hizmetçi kız, bahçıvanın iye alınmasının ardından hiçbir gün onunla konuşmamış, hatta özellikle ondan uzak durmuştu. Aynı durum bahçıvan için de geçerliydi.

4. Aramalar sonucunda bahçıvanın kaldığı kulübenin arkasında tesadüfen bir ilaç şişesi bulunmuştu. Laboratuvar incelemeleri sonucu içinde zehirli bir karışımın izlerine rastlanmadı.

5. Evin beyi çok zengin olmasına rağmen son zamanlarda işlerini takip eden ve aile dostları olan ziraat mühendisinin bazı yanlış kararları sonucu zor durumda kalmıştı. Yüklüce bir paraya ihtiyacı vardı. Evin hanımının ise yüklü miktarda bir yaşam sigortası vardı.

6. Evin hanımının tırnaklarının arasında rastlanan zehir çok özel bir karışımdır ve piyasada hazır olarak asla satılmamaktadır.

7. "Araştırmalar bitti." dediği anda ortaya çıkan yeni bir durum ise komiserin kafasını iyiden iyiye karıştırmıştı. Çünkü Kahya, son anda evin beyinin maktulle evlenmesinde aile dostları kimyagerin aracı rolü oynadığını, maktulle evin beyini tanıştıranın yine bu aile dostları olduğunu hatırlamıştı.

8 Tartışalım

- Evin hanımını kim ya da kimler öldürmüş olabilir?
- Katil veya katiller bu cinayeti niçin ve nasıl işlemiştir?